Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist. exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo - Cod. Ettenheim-Münster 359

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

Quaestio 3tia

urn:nbn:de:bsz:31-132384

Visual Library

acquirit: ergo idem mero motus pertingit qua est unus et idem terminus cum quo ipse motus identificatur ergo idem motus redit. Respondetur sæpe terminum non esse simpliciter r quo Solutio sua realitatem et fortitatem redire sed quoad sua realitatem tamen quatenus motus operetur motus quæ consideratur cum illo re terminus in quo amato conveniunt.

Ubi sit Motus subiective
Item de Actione et passione

Quæstio 3tia

Quoniam Motus ut diximus à termino seu forma ad quem per ipsum acquiritur realiter non distinguitur; ipsa vero forma est ut qualitas ut quantitas ut Ubi necesse est illam sicut et aliud quid accidens in subiecto aliquo inhærere quæ utrum sit movens an mobile Nota disputatur à Doctoribus; quam rem ex communiori nostrorum Doctorum sententia aliquot assertionibus dilucidabimus.

Assertio prima Motus non est per se in movente ut in Assertio prima subiecto licet sit in movente ut in principio A quo. Probatur prima pars: quia quod per se est in movente Probatur prima pars illud est in omni movente sed motus non est in omni movente ut in subiecto ergo Motus per se

nō ē in movente. Maior inde patet q̄ prædicatū alicuius modi per se debeat verificari de omni cū nulla detur propositio per se q̄ non sit de omni. prob. Minor q̄a si motus in omni movente eet tūc oē movens moveretur q̄ nō ē ita cū detur primus

Prob. altera pars

motor imobilis. Altera pars assertionis prob. q̄a in movente ē potentia motiva aliorum nō movendi si hæc potentia est terminus à quo &c. Licet aūt motus per se nō sit in movente subiective est tamē

probatur Motū eē in movente subiective per accidens

Attamen prob. q̄a fieri pt ut id q̄ movet moveatur simul atq adeo sit movens et mobile, sicut baculus ab hoīe motus mobile est quatenus vero tamen tangit ē movens. Hoc aūt frequenter accidit inde constat q̄ in omni movente nō evenit. Moventur n. cæli motu alterativo licet nō sint. ra nec tamē moveantur motu per alterationibus. sz

Obiectio

cer: oīa corpora physica dum movent moventur ergo convenit illis hoc per se. R. deo hoc illis

Solutio

convenire n quatenus per se moventia sunt sz quatenus talia moventia vl corpora et corruptioni obnoxia.

Assertio 2da

probatur

Assertio 2da Motus per se subiective est in mobili prob. q̄a motus per se est in illo subiective cuius est actus sz motus ē actus mobilis ergo per se subiective est

in mobili. Probatur Minor: quia motus est actus eius quod est
in potentia, sed tantum mobile est in potentia, ergo motus est eius
mobilis. Probatur Minor: quia movens quatenus movens
est in actu: ignis enim calefacit quatenus actu calidus
est: ergo movens non potest esse subiectum actus eius cum iam
antea sit in actu. Obijcies quemadmodum se habet quies Obijcit.
ad quietem ita se habet movens ad motum.
Sed quies subiective est in quiescente, ergo et motus subiective
erit in movente. Respondeo maiorem esse falsam Respondetur.
proprie loquendo: Non enim ulla alia similitudo
est quam quod motus sicut a quiete res dicitur quiescens
ita et a motu dicatur movens; sed cum
denominatio causa non est utrobique eadem atque in
his est multa dissimilitudo. Nam motus est communis
agentis et patientis, quies minime; motus operatio,
quies non item. Obijcies 2do. Motus localis Obijcit 2do.
non inest subiective in mobili, ergo insufficiens probatio.
Probatur Antecedens quia locus subiective est in locante, et non in
locato, ergo non in mobili. Respondetur negando Antecedens. Ad pro- Respondetur.
bationem dico terminum motus localis proprie non esse for-
malem non esse locum ut supra diximus, sed ubi seu
adiacentiam loci quae subiective inest in mobili. Unde
supra q. 1 ex aliorum philosophorum sententia dixi
omnibus per motum localem non acquiri aliquid subiective Nota

ubi sit in mobili non est attingendum et termine proxime
forte et primario sed termino mediato et secun-
dario quae locus seu superficies in ipso locante
subiectiue existens.

De Actione et passione antequam statuamus notandum

Nota 1º Agens 2plex — 1º Agens in proposito esse 2plex unum quod actione transe-
unte agit in aliud ut ignis comburens ligna; alte-
rum quod agit actione transeunte in seipsum ut secun-
ter seipsum patiens sanans etc. Notandum 2do nomen

Quomodo nomen Actionis accipiatur — actionis non accipi latissime pro quacunque actione
siue physica siue non physica sed pro ea quae coniun-
cta cum motu physico qua ratione passim usurpa-
Nota 3tio. — tur nomen actionis in hoc 3tio physicorum. Notan-
dum 3tio tametsi haec actio physica connotat
annexam habeat relationem seu respectum quendam aequi-
parantiae tamen illam hoc loco sumi sola respectualiter
sed prout directe forte ac primario significat quod affe-
tum vel ipsam formam seu rem ab agente produ-
ctam ut ab illo producitur. Dicemusque 1º pro-
quomodo subiectiue insit actio hoc 2do modo accepta
sumpta. 2do utrum realiter differat a passione.

Conclusio 1a — Conclusio 1a Actio subiectiue est in passo et non in agente.
Vide pereirium et conimb. — Est haec sententia Fauelli 9o Metaphysicae q. 15. et pereiri lib.
13. c. 9. et Conimb: 3tio Physic: c. 3. q. 1. et commu-
nis atque et ipsius Aristoteles 7 c. 3 textu 20 ait hoc esse

[co]nveniens ut idem actus sit com[m]unis duobus agentis sc: et [illegible]
patientis: Nam agentis est tanquam a quo, patientis tanquam
quo in quo, sicut doctio est actus docentis sed est
in discente. In 3do n° et Phis. textu. 140. ita sic
ut sicut actio et passio in patiente est non in age[nte]
[it]a sic et ipsius sensibilis actus in sensitivo est.
Deinde per hoc motus est subiective in mobili ergo et probatur hoc
actio in passo. Ante ergo declin. notum est consequentia
quia actio et passio sunt motus; et sicut se habet
motus ad mobile ac movens ita se habet actio ad
patiens et agens. Praeterea si actio esset in agente, [illegible]
ergo movens sunt moverentur eo motu quo movet
[ut] coeli v.g. dum agunt in haec inferiora eaque
[m]utant et alterant ipsi quoque mutarentur et
[a]lterarentur et corrumperentur quia subiective in se re[cip]
[ha]bent actiones alterativas plures rationes vide apud
[a]uthores citatos.
[C]onclusio 2da Agens si agat actione transeunte Conclusio 2da.
[ve]l in aliud sed in seipsum tunc actio subiective est
in agente non tamen quatenus agens sed quatenus pati
ens est; sicut motus subiective in mobili est immo
[mo]vente aut [illegible] tamen quatenus se ipsum movens
[et] mobile. Sed Scotus et alii contrarium senti
[e]ntes contra hoc non argumentant. Pro 1° ubi est Obiectio 1a
effectus formis, ibi est et forma sed effectus formis

Solutio. actionis e in agente ergo et ipsa actio. Rndeo maiorem ee veram de effectu facti sedm rem & denominatiòem simul: falsa sedm denominatiòem solam effectus factus actionis e in agente tantum sedm denominationem: ut n. locatum à loco extrinsece denominatur etsi in eo subiective non insit locus, ita et ab actiòe extrinsecè denominatur agens

Obiectio 2da etsi ab eo subiective non insit actio. 2do ois perfectio e in illo subiective cuius e perfectio, sed actio e perfectio agentis ergo actio subiective e in agente. Minor patet ex defiòe agentis quam tit Fonseca

Solutio. Instit: c 14. Rndeo maiorem ee falsam absolute sumptam: contra locus perfectum naturalis e & dr perfectio corporis nec tn subiective existit in corpore sed in locante. Deinde concessa maiore dico minorem 2pliciter posse [illegible] ut actio sit ipsa res producta & sic nego ee perfectionem agentis. 2do accipitur actio ut opponitur agendi potentiae & haec e perfectio agentis, sed nihil aliud e actio hoc modo sumpta quam ipsum agens quod de agendi potentia ad agendi actum

Obiectio 3tia processerit. 3tio cuius e potentia eiusdem e & actus sed agendi potentia e agentis ergo et actus erit agentis

Solutio. & consequenter actio subiective erit in agente. Rndeo potentia agendi & actum ee agentis sed potentia subiective

-eū tanq principium in quo actionē ephiniseit seu
tanq principium à quo. 4to Si unq ignibus cog. 4ta obiectio.
calefaciat duo subiecta aut erit tunc una actio aut
duæ: non duæ qa unius numero agentis una solum
modo e numero actio: non una qa sequeret idem
-cus ēē in duobus subiectis. Rdeo ēē una actio Solutio
-on ratione principij à quo duas ratione subiecti
-eū principij in quo: Neq hoc ē absurdum si
-at absurdum non est ut lineæ quæ in centro
-num sunt in circumferentia sint plures. Alij Aliorum Solutio.
respondent revera duas ēē actiones duos qz actus
-eodem igne prodeuntes sicuti et duo calores.
dicas ergo et agentia duo: Negatur hoc qa
-it concreta multiplicentur ñ sufficit multitudo
formarum sed requirit insuper diversitas suppositorum.
-um. Utraq responsio bona est. 5to Actio est objectio 5to
patiente ergo patiens ut patiens erit agens & aget
-deo neg: conseqūa qa ut aliquid sit agens & agat Solutio
requirit ut ñ tm̄ recipiat subiective rem seu formam
actio vocatur sed necesse ē ēt ut recipiat potius agentem
-di q in patiente qualeq tale ē ñ requiritur.
-sic ita explicatis de 2do videndum est videlicet utrum Utrum Actio & passio realiter distinguantur sunt duæ sententiæ
actio & passio realiter distinguantur. Sunt duæ sententiæ 1a Affirmativa
-a eorum qui actionē in agente ponunt tanq in subiecto
hæc consequenter affirmat. 2da eorum qui utrumq 2da Negativa

bonum negant quorum sententiae cum iis longeque verioris
convenient ita statuimus Actio et passio secundum propri-
um sensum et forte significatum absolutum unum et idem
sunt realiter ac naturaliter. Probatur Illud idem quod efficitur ab
agente recipitur in passo; Nam calefactio quae ab igne
causatur recipitur subiective in passo: sed id ipsum quatenus
fit ab agente quatenus tale est actio dicitur et quatenus
in subiecto recipitur illud idem passio nominatur
ergo actio et passio realiter idem sunt. Distinguuntur tamen
actio et passio a se invicem ratione et forte. Probatur
quia cum omnium iudicio propositio haec: Actio est passio
falsa censeatur ergo signum est duo haec aliquomodo
distingui ergo ratione et forte sed non reipsa. Denique si
haec non distinguerentur non constituerent duo diver-
sa praedicamenta quod et communi philosophorum consensui
nostrae sententiae adversatur. Nec non dubi-
um est quin non ab utraque motus distinguatur
qua de re Conimbr. 3io Phys. q. 1. art. 2. ita pro-
nunciant: Actio passio et motus sunt una eademque
res; differunt tamen inter se forte per diversos mo-
dos absolutos quos vendicant. cuius pronunciationis
veritatem ex eo stabiliunt quia una et eadem cale-
factio quae motus est reipsa est actio et passio: ut
i. manat ab agente rationem actionis sortitur

Vera sententia: Actio et passio realiter idem

Probatur

Distinguuntur ratione forte

Vide Conimbr.

-t recipit in patiente vero passionis. Quod Aristoteles
testimonio confirmat q hoc lib. & c 3. suam hac de
re sententiam haud obscure declarat cum inquit: Sic
enim actio & passio non idem sunt proprie. Et forte q
neutra cum hoc inest: Nam unius in hoc & huius
q hoc actum esse rationem diversa sunt. Non dari aut
maiorem virtutem hac distinctiones ut inde colligitur
alia quibus superflua videatur: In hac non ipsa
distinctione motus sunt se ut realiter quaedam in
ibus temporibus illa entitates quarum modos nova
resultant.

Caput 4 & Sequentia:

Aggreditur nunc Aristoteles de infinito pertractare usque ad finem
libri; cuius contemplationem ad physicum pertinere neminem obscu- Quid tractatur sit Aristoteles postea
-rum est cum munus eius sit de magnitudinibus motibus
tempore qualemque passiones corporis naturalis sunt disserere;
qua re -tol: hoc tertio physico c 4 pluribus agit. Vide text. 4.
porro de infinito varia tradit Aristoteles: Quid sit secundum
antiquos & secundum rei veritatem; num in rerum natura
reperiatur, num sic dari possit quotuplex sit & de
rebus omnibus antequam quicquam proponamus nonnulla quae ad ipsa
quantitates pertinere videbuntur una ut altera quaestione
expediemus.